

Covid-19 strategie thuiswonende ouderen

Voorwoord

Direct na de uitbraak van COVID-19 is er een wekelijks overleg ingericht van VWS met vertegenwoordigende organisaties van thuiswonende ouderen. In dat overleg werden de maatregelen als gevolg van de crisissituatie en de impact daarvan voor de doelgroep waar nodig en mogelijk besproken en van acties voorzien. Dit heeft mede de basis gelegd voor de onderliggende COVID-19 strategie voor thuiswonende ouderen, naar analogie van de Strategie voor mensen met een beperking en/of chronische ziekte(n). Er heeft afstemming plaats gevonden met relevante partijen uit het veld en het RIVM.

Aanleiding

De uitbraak van COVID-19 en de maatregelen die naar aanleiding daarvan worden genomen, zijn ingrijpend voor ouderen thuis, hun mantelzorgers en naasten. Het leven in de periode waarin wij ons bevinden, moet werkbaar zijn voor iedereen en dus ook voor thuiswonende ouderen. Om hierover structureel het goede gesprek te kunnen voeren met elkaar, is een COVID-19-strategie nodig, voor zowel de kortere als langere termijn.

COVID-19-strategie voor thuiswonende ouderen

Deze strategie vormt het richtinggevend kader en ijkpunt voor maatregelen die zijn en zullen worden getroffen teneinde ervoor te zorgen dat thuiswonende ouderen, zolang COVID-19 het dagelijks leven beïnvloedt, op een veilig en gelijk niveau als anderen kunnen participeren. Hiertoe zijn allereerst in overleg met alle betrokken partijen ambities geformuleerd (zie paragraaf 'Ambities' hieronder). De ambities zijn weergegeven als het gewenste eindresultaat. De daadwerkelijke afspraken en uitvoering daarvan vindt plaats op reeds bestaande tafels en binnen bestaande afspraken (zoals Hoofdlijnakkoorden, Juiste Zorg op de Juiste Plek, Programma Langer Thuis enz.)

Veel van ambities zijn niet nieuw en vormen al een belangrijke basis voor de vormgeving van de huidige maatregelen. De bedoeling van deze strategie is:

- De belangrijkste aandachtspunten voor thuiswonende ouderen naast elkaar zetten zodat er een raamwerk ontstaat op basis waarvan alle betrokken partijen de komende periode met elkaar het goede gesprek kunnen voeren.
- De gedachte hierbij is dat er op basis van dit raamwerk periodiek, vanuit verschillende reeds bestaande informatiebronnen (zoals het RIVM, de IGJ, Nza en bestaande uitvragen vanuit cliënt- en brancheorganisaties), de meest actuele informatie wordt opgehaald en bijeen wordt gebracht in een eenvoudige en goed leesbare rapportages.
- Deze rapportages geven zodoende een actueel beeld van de situatie; op deze manier is het mogelijk om een 'vinger aan de pols' te houden met betrekking tot thuiswonende ouderen. Op basis van dit beeld kunnen mogelijke maatregelen of versoepelingen geïnitieerd worden.

Een belangrijke notie hierbij is dat zoveel mogelijk gebruik gemaakt wordt van reeds bestaande informatiebronnen (data research, enquêtes e.d.) en reeds geplande informatie-uitvragen. Het is niet de bedoeling om, bovenop hetgeen dat al loopt, nog veel nieuwe enquêtes en data-uitvragen te initiëren. Wij zijn ons er van bewust dat de reeds lopende monitoring en overleggen al veel inspanning vergen van alle betrokken partijen en willen verdere administratieve lasten zoveel mogelijk beperken.

Gezien bovenstaande en de nauwe relatie die de ambities hebben met monitoringsinstrument in het kader van de programma's Een tegen Eenzaamheid en Langer Thuis is het RIVM verzocht, om op basis van hiervoor geformuleerde ambities een monitor in te richten om de ontwikkelingen van ouderen thuis gestructureerd in beeld te brengen.

Ambities¹

1. Als besmettingen (en derhalve de maatregelen) toenemen: zorg en ondersteuning voor thuiswonende ouderen wordt zodanig aangepast dat ouderen op een veilige manier binnen de richtlijnen van het RIVM zoveel mogelijk naar wens en vermogen deel kunnen blijven nemen aan het maatschappelijk leven. Daarbij is er aandacht voor het voorkómen van een tegenstelling tussen generaties. Als de ondersteuning noodgedwongen tijdelijk wordt afgeschaald, wordt gedurende de periode van afschaling geïnvesteerd in extra contact met cliënten die te maken hebben met deze afschaling en diens mantelzorgers.
2. Bij een geleidelijke versoepeling van maatregelen, maar ook bij nieuwe maatregelen: zorg en ondersteuning voor thuiswonende ouderen wordt zodanig vormgegeven dat thuiswonende ouderen op een veilige manier conform een geleidelijke versoepeling of nieuwe maatregelen, naar wens en vermogen kunnen participeren in het maatschappelijk leven.
3. Ouderen en hun naasten voeren regie over belangrijke keuzes en afwegingen omtrent de behandeling van Corona (Tot wanneer behandelen? Wel of niet opname in het ziekenhuis/op het IC?).
4. A. Voor het mentale, geestelijke en sociale welbevinden van thuiswonende ouderen is aandacht vanuit de algemene aanpak van- en maatregelen voor COVID-19.
B. (Psycho-)sociale en geestelijke ondersteuning van thuiswonende ouderen maakt onderdeel uit van de zorg en ondersteuning.
5. Het is voor ouderen mogelijk op een verantwoorde en veilige manier contact (digitaal) te onderhouden met belangrijke mensen in hun persoonlijk netwerk, wat kan bijdragen aan het voorkomen van een toename van eenzaamheid.
6. Er wordt conform het geldende beleid voldoende getest en beschermingsmiddelen zijn voldoende beschikbaar voor zorgmedewerkers die thuis zorg en ondersteuning bieden (ook voor mantelzorgers die intensieve zorg leveren) en worden gepast gebruikt. Daarmee ontstaat een veilige situatie, waarbinnen passende ondersteuning in aangepaste vorm doorgang kan vinden.
7. Mantelzorgers ontvangen passende ondersteuning waarmee zij de zorg voor een naaste, in relatie tot Coronamaatregelen ook op langere termijn vol te kunnen houden en daar waar het niet meer gaat, is er sprake van voldoende logeer- of (medische) opvangmogelijkheden.
8. De communicatie rond Corona(maatregelen) is herkenbaar, begrijpelijk en toegankelijk voor ouderen, hun mantelzorgers en naasten.

¹ De ambities zijn in overleg met onderzoekers van het RIVM aangescherpt.

Onderzoek door het RIVM

Gezien de nauwe relatie die de ambities hebben met monitoringsinstrumenten in het kader van de programma's Eén tegen Eenzaamheid en Langer Thuis is het RIVM verzocht, om op basis van hiervoor geformuleerde ambities, kwalitatieve en kwantitatieve indicatoren te formuleren om de ontwikkelingen van ouderen thuis gestructureerd in beeld te brengen. Deze zal het RIVM verwerken in overzichtelijke rapportages.

Gelezen door o.a.:

- Landelijke Huisartsen Vereniging (LHV)
- NOOM
- KBO-PCOB
- Patiëntenfederatie
- Alzheimer Nederland
- Mantelzorg NL
- Actiz
- VenVN
- ZorgthuisNL
- IGJ